از: شیخِ طریقت، امیرِ اہلسنّت، بانیٔ دعوتِ اسلامی حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمد الیاس عطار قادری رضوی دامت برکاتہم العالیہ

تخریج شدہ

63

کفن چورن جا انکشافات

هڪ ڪفن چور جي پنهنجي ڪهاڻي 1
شرابيءَ جو انجام 5
جوانيءَ ۾ توبهه جو انعام 6
درندي جي پيٽ ۾ به جزا
۽ سزا جو سلسلو هوندو آهي 8
قبر جي عذاب جو قرآن مان ثبوت 9
اسان ڇو پريشان آهيون؟ 12
بي نمازيءَ جي صحبت کان بچو! 18

پيشڪش: مجلس مڪتبة المدينه (دعوتِ اسلامي)

مكتبة المدينه

فیضانِ مدینہ، محلہ سوداگران، پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ، کراچی، پاکستان، فون: 4921389-95/412699 فیکس: 4125858
Email:maktaba@dawateislami.net Website: www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

كفن چورن جا انڪشافات

شيطان ڪيتري بہ سستي ڏياري پر توهان هي رسالو مڪمل پڙهي وٺو
ان شاءَ الله عَزَّوَجَلَّ نمازن ۽ نيڪين جو شوق ۽ گناهن کان نفرت وڌندي

درود شريف جي فضيلت

خاتم المُرسَلين، رَحمةٌ لّلعٰلمين، شفيعُ الْمُذنِبِين، اَنِيسُ الْغَرِيبِين، سِراجُ السَّالِكين، مَحبوبِ ربُّ الْعٰلَمين، جنابِ صادِق و اَمين عَزَّوَجَلَّ و صَلَّى اللّٰهُ تعالٰى عليه واٰله وسلم جن جو فرمانِ دلنشين آهي: جڏهن خميس جو ڏينهن ايندو آهي الله تعالیٰ فرشتن کي موڪليندو آهي جن وٽ چانديءَ جا ڪاغذ ۽ سون جا قلم هوندا آهن اهي لکندا آهن، ڪير **خميس جي ڏينهن ۽ جمعي جي رات** مون تي ڪثرت سان درودِ پاڪ پڙهندو آهي.
(كنزالعمال ج1 ص 250 رقم الحديث 2174 دار الكتب العلمية بيروت)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿1﴾ هڪ ڪفن چور جي پنهنجي ڪهاڻي

حضرتِ سيّدُنا حسن بصري رَحْمَةُ اللّٰهِ تعالٰى عَلَيْه جي هٿ مبارڪ تي هڪ اهڙي **ڪفن چور** توبهہ ڪئي جنهن سوين ڪفن چورايا هئا. **حضرتِ** سيّدُنا حسن بصري رَحْمَةُ اللّٰهِ تعالٰى عَلَيْه جي پُڇڻ تي ان ٿن

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم : جنهن مون تي درودِ پاڪ پڙهڻ وساري ڇڏيو اهو جنّت جو رستو ڀُلجي ويو .

قبرن جا **ڀيڇاريندڙ واقعا** بيان ڪيا. جيئن ته ان چيو:

باهه جون زنجيرون

هڪ ڀيري مون هڪ قبر کوٽي ته ان ۾ هڪ دل ڏڪائيندڙ منظر هيو. ڇا ٿو ڏسان ته **مُردي جو چهرو ڪارو آهي، هٿن پيرن ۾ باهه جون زنجيرون آهن ۽ ان جي وات مان رت ۽ پونءِ جاري آهي،** ۽ پڻ ان کان ايتري قدر بدبوءِ اچي رهي هئي جو دماغ ڦاٽي رهيو هو. اهو خوفناڪ منظر ڏسي ڪري مان خوف وچان ڀڄڻ وارو ئي هيس ته **مُردو ڳالهائڻ لڳو**: ڇو ٿو ڀڄين؟ اچ، ۽ ٻُڌ ته مون کي ڪهڙي گناهه جي سزا ملي رهي آهي! مان مُردي جي دانهن ٻُڌي ڪري گهٻرائجي ويهي رهيس ۽ همٿ ڪري قبر جي ويجهو ويس ۽ جڏهن اندر جهاتي پائي جو ڏٺم ته عذاب جا فرشتا ان جي ڪنڌ ۾ **باهه جون زنجيرون** ٻَڌي ويٺا هئا. مون مُردي کان پُڇيو: تون ڪير آهين؟ ان جواب ڏنو:"مان مسلمان آهيان ۽ مسلمان جو پٽ آهيان پر افسوس!مان **شرابي ۽ زاني** هيس ۽ انهيءَ گناهن واري حالت ۾ مئس ۽ عذاب ۾ گرفتار ٿي ويس. پنهنجو بيان جاري رکندي ان ڪفن چور وڌيڪ ٻُڌايو:

ڪارو مُردو

هڪ ٻئي موقعي تي جڏهن ڪفن چورائڻ جي ارادي سان مون قبر کوٽي ته **هڪ ڪارو مُردو زبان ڪڍي ويٺو رهيو!**

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالىٰ عليه واله وسلم : جنهن مون تي هڪ ڀيرو درودِ پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي .

ان جي چئني پاسن کان باهه ان کي ساڙي رهي هئي، فرشتا ان جي ڳچيءَ ۾ زنجيرون ٻَڌي بيٺا هئا. ان شخص مون کي ڏسندي ئي رڙ ڪندي چيو: ”ياءَ! مان ڏاڍو اڃارو آهيان مون کي ٿورو پاڻي پيئاريو.“ فرشتن مون کي چيو: خبردار! ان **بي نمازيءَ** کي پاڻي نه ڏجانءِ. پوءِ مون همٿ ڪري ان مُردي کان پُڇيو: تون ڇا ڪندو هئين ۽ تنهنجو ڏوهه ڪهڙو آهي؟ ان جواب ڏنو: ”مان مسلمان هيس پر افسوس! مون الله عزوجل جون گهڻيون نافرمانيون ڪيون آهن ۽ مون جهڙا ڪيترائي گناهگار عذاب ۾ گرفتار آهن.“ ان وڌيڪ چيو:

قبر ۾ باغ

اهڙيءَ طرح هڪ ڀيري مون هڪ قبر کوٽي ته **قبر** کي **اندر** کان تمام ويڪرو ڏٺو ۽ ڏٺم ته هڪ **نهايت ئي سهڻو باغ آهي جنهن ۾ نهرون وهي رهيون آهن ۽ هڪ حسين ۽ جميل نوجوان ان باغ ۾ مزا ماڻي رهيو آهي.** مون ان نوجوان کان پُڇيو: توکي ڪهڙي عمل جي ڪري اهو انعام مليو آهي؟ ان چيو: مون هڪ واعظ ۾ ٻُڌو هو ته جيڪو شخص **عاشوره** (يعني 10 محرم) **جي ڏينهن ڇهه رڪعتون نفل** پڙهي **الله** عزوجل ان جي بخشش فرمائي ڇڏيندو آهي. تنهن ڪري آءُ هر سال عاشوري جي ڏينهن ڇهه رڪعتون پڙهندو هيس .

(ماخوذًا راحت القلوب ص 85 شبير برادرز، مرڪز الاولياء لاهور)

﴿2﴾ خوفناڪ قبر

هڪ ڀيري خليفي عبدالملڪ وٽ هڪ شخص گهٻرايل حاضر ٿيو ۽ چوڻ لڳو: **سائين!** مان تمام گهڻو گناهگار آهيان ۽ ڄاڻڻ چاهيان ٿو ته منهنجي لاءِ مُعافي به آهي يا نه؟ **خليفي** چيو: ڇا تنهنجو گناهه زمين ۽ آسمان کان به وڏو آهي؟ ان چيو: وڏو آهي. **خليفي** پُڇيو: ڇا تنهنجو گناهه لوح ۽ قلم کان به وڏو آهي؟ جواب ڏنائين: وڏو آهي. پُڇيائين: ڇا تنهنجو گناهه عرش ۽ ڪرسيءَ کان به وڏو آهي؟ ان جواب ڏنو: وڏو آهي. **خليفي** چيو: ياءَ يقيني طور تي تنهنجو گناهه الله عزوجل جي رحمت کان ته وڏو نه ٿو ٿي سگهي. اهو ٻُڌي ڪري ان جي سيني ۾ رنديل طوفان اکين جي ذريعي ٻاهر نڪري آيو ۽ هُو سڏڪا ڀري روئڻ لڳو. **خليفي** چيو: ياءَ آخر مون کي به ته خبر پئي ته تنهنجو گناهه ڪهڙو آهي؟ انهيءَ تي ان چيو: **سائين!** مون کي توهان کي ٻُڌائيندي تمام گهڻو شرم اچي رهيو آهي پر تنهن هوندي به عرض ڪريان ٿو، شايد منهنجي توبهه جي ڪا صورت نڪري اچي. اهو چئي ڪري ان پنهنجو **دهشتناڪ داستان** ٻُڌائڻ شروع ڪيو. چوڻ لڳو: **سائين!** مان هڪ **ڪفن چور** آهيان. اڄ رات مون پنجن قبرن مان عبرت حاصل ڪئي ۽ توبهه ڪرڻ تي راضي ٿيس .

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : توهان جتي بہ هجو مون تي درود شريف پڙهو توهان جو درود شريف مون تائين پهچندو آهي .

شرابيءَ جو انجام

ڪفن چورائڻ جي ارادي سان مون جڏهن پهرين قبر کوٽي تہ مُردي جو منهن قبلي کان ڦريل هيو. مان خوفزده ٿي جيئن ئي واپس ٿيڻ لڳس تہ هڪ غيبي آواز مون کي ڇرڪائي ڇڏيو. ڪو چئي رهيو هو:”هن مُردي کان عذاب جو سبب تہ پُڇي وڃ.“مون گهٻرائجي چيو: مون ۾ همٿ ناهي، توهان ئي ٻُڌايو! آواز آيو: هي شخص **شرابي** ۽ **زاني** هيو.

سوئر جهڙو مردو

ٻين قبر کوٽي تہ هڪ دل ڏڪائيندڙ منظر منهنجي اکين جي سامهون هيو. ڇا ٿو ڏسان تہ **مُردي جو منهن سوئر جهڙو ٿي چڪو آهي ۽ زنجير ۾ جڪڙيل آهي. غيب مان آواز آيو : هي ڪوڙا قسم ۽ حرام روزي ڪمائيندو هيو.**

باهہ جون ڪليون

ٽين قبر کوٽي تہ ان ۾ بہ هڪ خوفناڪ منظر هيو. مُردي جي زبان ڪياڙي مان نڪتل هئي ۽ ان جي جسم ۾ باهہ جون ڪليون نوڪيل هيون. غيبي آواز ٻُڌايو: هي **غيبت** ڪندو هو، **چُغلي** هڻندو هو ۽ ماڻهن کي پاڻ ۾ ويڙهائيندو هو.

باهه جي گهيري ۾

چوٿين قبر کوٽي ته منهنجي نظرن آڏو هڪ تمام ديڄاريندڙ منظر هيو! **مُردو باهه ۾ پاسا ورائي رهيو هو** ۽ **فرشتا ان تي باهه جي ڳُرزن** (يعني باهه جي هٿوڙن) **سان ماري رهيا هئا.** مون تي هڪدم دهشت طاري ٿي وئي ۽ مان ڀڄڻ لڳس، پر منهنجي ڪنن ۾ هڪ غيبي آواز گونجي رهيو هو ته هي بدنصيب **نماز** ۽ **رمضان جي روزن** ۾ سُستي ڪندو هو.

جوانيءَ ۾ توبهه جو انعام

پنجين قبر جڏهن کوٽي ته ان جي حالت گذريل چئن قبرن کان بلڪل مختلف هئي. **قبر تمام گهڻي ويڪري هئي، اندر هڪ تخت تي خوبصورت نوجوان ويٺو هيو.** غيبي آواز ٻُڌايو: هن جوانيءَ ۾ توبهه ڪئي هئي ۽ نماز روزن جو سختيءَ سان پابند هيو. **(ماخوذ از تذکرة الواعظين ص 612 کوئٹه)**

﴿3،4﴾ کوپڙيءَ ۾ شيهو ڀريل هيو

حضرتِ عبدالمؤمن بن **عبدالله** بن عيسیٰ رَحْمَۃُ اللّٰہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائن ٿا ته هڪ **ڪفن چور** جنهن توبهه ڪئي هئي، ان کان مون پُڇيو ته ڪفن چوريءَ جي دؤر ۾ جيڪڏهن تو ڪا **عبرتناڪ** شيءِ ڏٺي هجي ته ٻُڌاءِ. ان تي ان چيو ته مون هڪ

پيري هڪ شخص جي قبر کوٽي ته ان جي سڄي جسم ۾ **ڪِليون** نوڪيل هيون ۽ هڪ وڏي **ڪِلي** ان جي مٿي ۾ جڏهن ته ٻي ٻنهي ٽنگن جي وچ ۾ ٿُنبيل هئي. هڪ ٻئي **ڪفن چور** کان پُڇيو ويو ته ان ٻُڌايو ته **مون هڪ کوپڙي ڏٺي جنهن ۾ پگهريل شيهو پيريو ويو هو.**

(شرح الصدور بشرح حال الموتي والقبور ص 173 مرڪز اهلسنت برڪات رضا، هند)

﴿5﴾ پراسرار انڌو

هڪ انڌو پينو هيو جيڪو پنهنجون اکيون لِڪائيندو رهندو هو. ان جي سُوال ڪرڻ جو انداز تمام عجيب هيو، اهو ماڻهن کي چوندو هو:”جيڪو مون کي ڪجهه ڏيندو ان کي هڪ عجيب ڳالهه ٻُڌائيندس ۽ جيڪو وڌيڪ ڏيندو ان کي هڪ عجيب شيءِ به ڏيکاريندس.“**ابو اسحٰق ابراهيم** رَحْمَۃُاللّٰہِ تعالیٰ عَلَیْہِ فرمائن ٿا: ڪنهن ان کي ڪجهه ڏنو ته آءُ ان وٽ ويهي رهيس. **ان پنهنجيون اکيون ڏيکاريون، آءُ اهي ڏسي ڪري حيران ۽ پريشان ٿي ويس جو ان جي اکين جي جاءِ تي ٻه سوراخ هئا جن مان آرپار نظر اچي رهيو هو. پوءِ ان پنهنجو حيرت پيريو داستان** ٻُڌائڻ شروع ڪيو، چوڻ لڳو: مان پنهنجي شهر جو نامي گرامي **ڪفن چور** هيس ۽ ماڻهو مون کان گهڻو ڊڄندا هئا. اتفاق سان شهر جو **قاضي** (يعني جج) بيمار ٿي پيو،ان کي جڏهن پنهنجي بچڻ جي اميد

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو ان ڪتاب ۾ لکيل رهندو فرشتا ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا .

نہ رهي تہ ان مون کي سؤ دينار اهو چوَرائي موڪليا تہ هنن سؤ دينارن جي ذريعي پنهنجو **ڪفن** توکان محفوظ ڪرڻ چاهيان ٿو. مون تسلي ڏني. اتفاق سان اهو تندرست ٿي ويو پر ڪجھ عرصي کان پوءِ وري بيمار ٿي ڪري مري ويو. مون سوچيو تہ اهو عطيو تہ پهرين بيماريءَ جو هيو. تنهن ڪري مون ان جي قبر کوٽڻ شروع ڪئي. قبر ۾ عذاب جا آثار هئا ۽ **قاضي** (يعني جج) **قبر ۾ ويٺو هيو ۽ ان جا وار ڪنڌ ريل هئا ۽ اکيون ڳاڙهيو ٿي رهيون هيون . ايتري ۾ مون پنهنجي گوڏن ۾ سور محسوس ڪيو ۽ هڪدم ڪنهن منهنجي اکين ۾ آڱريون هڻي مون کي انڌو ڪري ڇڏيو ۽ چيو: اي خدا جا ٻانها! الله** عَزَّوَجَلَّ **جي رازن تي ڇو ٿو خبردار ٿين؟** (شرح الصدور ص 180)

درندي جي پيٽ ۾ بہ جزا ۽ سزا جو سلسلو هوندو آهي

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! قبر جو عذاب حق آهي . قبر جو عذاب حقيقت ۾ برزخ جي عذاب کي ئي چئبو آهي. ان کي **قبر جو عذاب** ان لاءِ چئبو آهي جو عام طور تي ماڻهو قبر ۾ ئي دفن ٿيندا آهن نہ تہ توڙي جو ڪو شخص سڙي وڃي، ٻُڏي وڃي، ان کي مڇيون کائي وڃن، جهنگ ۾ درندا (يعني خونخوار جانور) چيري ڦاڙي کائي وڃن، ڪيڙا ماڪوڙا

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه واله وسلم : **مون تي ڪثرت سان درودِ پاڪ پڙهو بيشڪ توهان جو مون تي درودِ پاڪ پڙهڻ توهان جي گناهن جي لاءِ مغفرت آهي .**

ڪائي وجن، يا هوا ۾ ان جي راک اڏائي وجي هر صورت ۾ ان سان جزا ۽ سزا جو سلسلو ٿيندو.

برزخ جي معنيٰ

برزخ جي لفظي معنىٰ آڙ ۽ پردو آهي ۽ مرڻ ڪان پوءِ ڪان وٺي قيامت ۾ اٿڻ تائين واري وقفي کي **برزخ** چئبو آهي. جيئن ته برزخ جي باري ۾ ارڙهين سيپاري جي سورهءِ مؤمنون جي آيت نمبر 100 ۾ **الله** عزوجل فرمائي ٿو:

وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُون (پ١٨المؤمنون ١٠٠)

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ انهن جي اڳيان هڪ آڙ آهي ان ڏينهن تائين جڏهن اٿاريا ويندا.

حضرتِ سيّدُنا مجاهد رحمة الله تعالیٰ عليه هن آيت جي تفسير ۾ فرمائن ٿا ته : **مابين الموت الي البعث.** يعني **برزخ** مان مُراد مرڻ ڪان وٺي قيامت جي ڏينهن ٻيهر اٿاريو وڃڻ واري مدت آهي. **(تفسير طبري ج9 ص 243 دارالڪتب العلمية بيروت)**

قبر جي عذاب جو قرآن مان ثبوت

قبر جو عذاب قرآنِ پاڪ مان ثابت آهي. جيئن ته اٺتيهين سيپاري جي سورهءِ نوح جي آيت نمبر 25 ۾ حضرتِ سيّدُنا نوح عليٰ نبينا وعليه الصلوٰة والسلام جي نافرمان قوم

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلم : **جڏهن توهان مرسلين**(عليهم السلام) **تي درودِ پاڪ پڙهو تہ مون تي بہ پڙهو بيشڪ آءٌ سڀني جهانن جي رب جو رسول آهيان .**

جي طوفان ۾ غرق ٿيڻ کان پوءِ قبر جي عذاب ۾ مبتلا ٿيڻ جو هن طرح بيان آهي:

مِمَّا خَطِيْٓـٰٔتِهِمْ اُغْرِقُوْا فَاُدْخِلُوْا نَارًا (پ۲۹نوح آيت ۲۵)

ترجمو ڪنزالايمان: پنهنجي کهڙن گناهن تي ٻوڙيا ويا پوءِ باهہ ۾ داخل ڪيا ويا .

هن آيتِ مبارڪ جي هن حصي"پوءِ باهہ ۾داخل ڪيا ويا جي تفسير ۾لکيل آهي:هن باهہ مان مُراد **برزخ** جي باهہ آهي مُراد **قبر جو عذاب** آهي يعني انهن کي قبر جي اندر باهہ ۾ اڇلايو ويو.(روح المعاني جزء 29 ص 125 وغيره دار احياء التراث العربي بيروت)

قبر جي عذاب متعلق چوويهين سيپاري جي سورة المؤمن جي آيت نمبر 46 ۾ الله عَزَّوَجَلَّ فرمائي ٿو:

اَلنَّارُ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَّعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ ۟ اَدْخِلُوْٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ○ (پ۲۴ المؤمن ۴۶-۴۵)

ترجمو ڪنزالايمان: انهن کي صبح شام باهہ تي پيش ڪيو ويندو آهي، ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي حڪم ٿيندو فرعون وارن کي سخت تر عذاب ۾ داخل ڪيو.

هن آيت ۾ واضح طور تي **قبر جي عذاب** جو بيان آهي هن طرح تہ اشد **العذاب** يعني تمام سخت عذاب مان مُراد جهنَّم جو عذاب آهي جيڪو قيامت جي ڏينهن ٿيندو ان کان

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : جيڪو مون تي جمعي جي ڏينهن درود شريف پڙهندو آءٌ قيامت جي ڏينهن ان جي شفاعت ڪندس .

اڳ ۾ جيڪو عذاب آهي اهو عذاب، (يعني) **قبر جو عذاب** آهي. (عمدة القاري ج6 ص 274، دارالفکر بيروت و نزهة القاري ج2ص862 فريد بک اسٽال مرڪز الاولياء لاهور)

قبر جي عذاب جو تذڪرو ڪندي يارهين سيپاري جي سورة التوبه جي آيت نمبر 101 ۾ ارشاد ٿئي ٿو:

سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيۡنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ (پ۱۱ التوبہ ۱۰۱)

ترجمو ڪنزالايمان: جلد اسان انهن کي ٻيو ٻيرو سزا ڏينداسين پوءِ وڏي عذاب جي طرف موٽايا ويندا.

منافقن جي خواري

حضرتِ سيّدُنا ابنِ عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہما ذڪر ڪيل آيتِ مبارڪ جو تفسير ڪندي فرمائن ٿا ته رسول الله عزّوجلّ و صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم جمعي جي ڏينهن خطبو ڏنو ۽ ارشاد فرمايائون: ”اي فلاڻا اٿي ٻيهه ۽ نڪري وڃ ڇوته تون منافق آهين.“ پاڻ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم **منافقن** جو نالو ڪٺي ڪٺي انهن کي مسجد مان ڪڍي ڇڏيو ۽ انهن کي گهڻو خوار ڪيو. پوءِ **حضرتِ سيّدُنا عمر فاروقِ اعظم** رضی اللہ تعالیٰ عنہ مسجد ۾ داخل ٿيا ته هڪ شخص **حضرتِ سيّدُنا عمر فاروقِ اعظم** رضی اللہ تعالیٰ عنہ کي چيو: توهان کي خوشخبري هجي، الله عزّوجلّ اڄ منافقن کي ذليل ۽ خوار ڪري ڇڏيو آهي. **حضرتِ سيّدُنا ابنِ عباس** رضی اللہ تعالیٰ عنہما فرمايو ته

فرمانِ مصطفيٰ صلي الله تعاليٰ عليه واله وسلم : جنهن جمعي جي ڏينهن مون تي ﭜ سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو ان جاَ ﭜ سؤ سالن جا گناهہ معاف ٿيندا .

مسجد مان ذليل ڪري ڪڍي ڇڏڻ ڀهريون عذاب هيو ۽ ٻيو عذاب، **قبر جو عذاب** آهي. (تفسير طَبَري ج 6 ص 457 دارالڪتب العلمية بيروت، عمدة القاري ج6 ص 274 دارالفڪر بيروت، نزهة القاري ج 2 ص 862)

قبر جي عذاب جو حديث مان ثبوت

قبر جي عذاب جي ثبوت ۾ بيشمار حديثون وارد آهن. انهن مان رُڳو هڪ حديثِ پاڪ خدمت ۾ پيش آهي، جيئن تہ سرڪارِ نامدار، مديني جا تاجدار، باذنِ پروَردگار، ٻنهي جهانن جا مالڪ ۽ مختار، شهنشاهِ ابرار عزوجل و صلي الله تعاليٰ عليه واله وسلم فرمائن ٿا: عذاب القبر حق . يعني قبر جو عذاب حق آهي.

(سنن النسائي ص 225 حديث 1305 دارالڪتب العلمية بيروت)

صدرالشَّريعه، بدرُالطَّريقه حضرتِ علامہ مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي عليه رحمة الله القوي فرمائن ٿا: قبر جي عذاب جو انڪار اهو ئي ڪندو جيڪو گمراهہ آهي.

(بهارِ شريعت حصو ڀهريون ص 57 مڪتبة المدينه باب المدينه ڪراچي)

اسان ڇو پريشان آهيون؟

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! الحمدلله عزوجل اسين مسلمان آهيون ۽ مسلمان جو هر ڪم الله عزوجل ۽ ان جي پياري حبيب صلي الله تعاليٰ عليه واله وسلم جي رضا جي لاءِ هجڻ گهرجي. پر افسوس! اڄ اسان جي اڪثريت نيڪيءَ جي رستي کان پري ٿيندي پئي وڃي، شايد ان جي ڪري ئي اسان کي

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه واٰله وسلم : ان شخص جو نڪ مٽيءَ ۾ ملي وڃي جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي .

مختلف پريشانين ڪي منهن ڏيٺو پوي ٿو. ڪو بيمار آهي تہ ڪو قرضدار، ڪو گهريلو رنجشن جو شڪار آهي تہ ڪو تنگدست ۽ بي روزگار، ڪو اولاد جو طلبگار آهي تہ ڪو نافرمان اولاد جي ڪري بيزار. مطلب تہ هر هڪ ڪنهن نہ ڪنهن مصيبت ۾ گرفتار آهي. الله عزوجل قرآنِ پاڪ ۾ ارشاد فرمائي ٿو:

وَمَآ اَصَابَكُم مِن مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ اَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَن كَثِيرٍ (پ۲۵ الشوریٰ۳۰)

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ توهان کي جيڪا مصيبت پهتي اهو ان سبب آهي جيڪو توهان جي هٿن ڪمايو ۽ اهو گهڻو ڪجهہ تہ معاف فرمائيندو آهي.

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! بيشڪ دنيا ۽ آخرت جي هر پريشانيءَ جو حل **الله تعالیٰ** ۽ ان جي **حبيب** صلى الله تعالیٰ عليه واٰله وسلم جي فرمانبرداريءَ ۾ آهي.

نماز جون برڪتون

مسلمانن جي لاءِ سڀ کان پهريون فرض **نماز** آهي پر افسوس جو اڄ اسان جون مسجدون ويران آهن. يقيني طور

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم : جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درود شريف نہ پڙهي تہ ماڻهن مان اهو ڪنجوس ترين شخص آهي .

تي **نماز** دين جو ٿنڀو آهي، **نماز** الله **تعالیٰ** جي رضا جو سبب آهي، **نماز** سان رحمت نازل ٿيندي آهي، **نماز** سان گناهہ مُعاف ٿيندا آهن، **نماز** بيمارين کان بچائيندي آهي. **نماز** دعائن جي قبوليّت جو سبب آهي، **نماز** سان روزيءَ ۾ برڪت ٿيندي آهي، **نماز** اونداهي قبر جو ڏيئو آهي، **نماز** قبر جي عذاب کان بچائيندي آهي، **نماز** جنّت جي ڪنجي آهي، **نماز** پل صراط جي لاءِ آساني آهي، **نماز** جهنّم جي عذاب کان بچائيندي آهي، **نماز** مٺي مٺي آقا صلی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم جي اکين جي نار آهي. نمازيءَ کي **تاجدارِ مدينه** صلی اللہ تعالٰی علیہ والہٖ وسلم جي شفاعت نصيب ٿيندي ۽ نمازيءَ جي لاءِ سڀ کان وڏي نعمت اها آهي جو ان کي قيامت جي ڏينهن الله **تعالیٰ** جو ديدار ٿيندو.

بي نمازيءَ جو خوفناڪ انجام

بي نمازيءَ کان الله **تعالیٰ** ناراض ٿيندو آهي. جيڪو جاڻي واڻي هڪ **نماز** ڇڏي ڏيندو آهي ان جو نالو جهنَّم جي دروازي تي لکيو ويندو آهي . **نماز** ۾ سُستي ڪرڻ واري کي قبر اهڙيءَ طرح زور ڏيندي جو ان جون پاسراٽيون ٽُٽي هڪٻئي ۾ ملي وينديون، ان جي قبر ۾ باهہ ڀڙڪائي ويندي ۽ ان تي هڪ گنجو نانگ مُسَلَّط ڪيو ويندو ۽ پڻ قيامت جي ڏينهن ان جو حساب سختيءَ سان ورتو ويندو.

فرمان مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه واله وسلم : جنھن وٽ منھنجو ذڪر ٿئي ۽ اھو مون تي درود شريف نہ پڙھي ان جفا ڪئي .

مٿو چِٿڻ جي سزا

سرڪارِ مدينه صلى الله تعالیٰ عليه واله وسلم صحابہءِ ڪرام عليھم الرضوان کي فرمايو: اڄ رات ٻہ شخص (يعني جبرائيل ۽ ميڪائيل عليھما السلام) مون وٽ آيا ۽ مون کي ارضِ مقدّسه (يعني پاڪ سرزمين) ۾ وٺي ويا. مون ڏٺو تہ **هڪ شخص ليٽيل آهي ۽ ان جي سيرانديءَ کان هڪ شخص پٿرُ کنيون بيٺو آهي ۽ پٿر سان مسلسل ان جو مٿو چِٿي رهيو آهي، هر ڀيري چِٿڻ کان پوءِ مٿو وري ٺيڪ ٿي ويندو آهي.** مون انهن فرشتن کي چيو: سبحٰن الله عزوجل! اهي ڪير آهن؟ انهن عرض ڪيو: اڳتي تشريف ڪٽي هلو (وڌيڪ منظر ڏيکارڻ کان پوءِ) فرشتن عرض ڪيو: پهريون شخص جيڪو توهان صلى الله تعالیٰ عليه واله وسلم ڏٺو (يعني جنهن جو مٿو چِٿيو پيو وڃي) **هُو اهو شخص هيو جنهن قرآن ياد ڪري ڇڏي ڏنو هو ۽ فرض نمازن جي وقت سمهڻ جو عادي هيو. ان سان اهو سلوڪ قيامت تائين ٿيندو.**

(صحيح بخاري ج 4،1ص 425،467 حديث 1386، 7047 باختصار)

قبر ۾ باهہ جا شعلا

هڪ شخص جي ڀيڻ فوت ٿي وئي. جڏهن هو ان کي دفن ڪري موٽيو تہ ياد آيس تہ رقم جي ٿيلهي قبر ۾ ڪِري پئي آهي، اهڙيءَ طرح هو پنهنجي ڀيڻ جي قبر تي آيو ۽ ان کي کوٽيو تہ جيئن ٿيلهي ڪڍي وٺي. ان ڏٺو تہ **ڀيڻ جي قبر**

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه وآله وسلم : جنهن وٽ منهنجو ذڪر ٿئي ۽ اهو مون تي درودِ پاڪ نہ پڙهي تحقيق اهو بدبخت ٿي ويو .

۾ **باهہ جا شعلا ڀڙڪي رهيا آهن**. پوءِ ان جيئن تيئن قبر تي مٽي وڌي ۽ غمگين روئندو ماءُ وٽ آيو ۽ پُڇا ڪيائين: پياري امان! منهنجي پيءُ جا عمل ڪهڙا هئا؟ اها چوڻ لڳي: پٽ ڇو ٿو پُڇين؟عرض ڪيائين:"مون پنهنجي پيءُ جي قبر ۾ باهہ جا شعلا ڀڙڪندي ڏٺا آهن." اهو ٻُڌي ڪري ماءُ روئڻ لڳي ۽ چيائين: افسوس! تنهنجي پيءُ **نماز** ۾ سُستي ڪندي هئي ۽ **نماز** جا وقت ٽاري پڙهندي هئي (يعني نماز قضا ڪري پڙهندي هئي) (مكاشفة القلوب ص 189 دارالكتب العلمية بيروت)

خوفناڪ کوهہ

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! جڏهن نمازن کي **قضا** ڪري پڙهڻ جي اها سزا آهي تہ پوءِ بلڪل نماز نہ پڙهڻ وارن جو ڪيتريقدر خوفناڪ انجام ٿيندو. **ياد رکو!** جيڪو ڄاڻي واڻي نماز کي **قضا** ڪري پڙهندو اهو"وَيل" جو حقدار آهي. **وَيل** جهنَّم ۾ هڪ خوفناڪ وادي آهي جنهنجي سختيءَ کان خود جهنَّم بہ پناهہ گهرندو آهي. ۽ پڻ جهنَّم ۾ هڪ "غيّ" نالي وادي آهي ان جي گرمي ۽ گهرائي سڀ کان وڌيڪ آهي ان ۾ هڪ **خوفناڪ کوهہ** آهي جنهن جو نالو "هب هب" آهي جڏهن جهنَّم جي باهہ وسامڻ تي ايندي آهي الله **تعالیٰ** ان کوهہ کي کولي ڇڏيندو آهي جنهن سان اها اڳ جيان ڀڙڪڻ لڳندي آهي اهو **خوفناڪ کوهہ بي نمازين،**

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه واٰله وسلم : جنهن مون تي هڪ ڀيرو درودِ پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي ڏهه رحمتون موڪليندو آهي .

زانين، شرابين، وياج خورن ۽ ماءُ ڀيءُ کي ايذاءُ ڏيڻ وارن جي لاءِ آهي. (بهارِ شريعت حصو 3 ص 2 مڪتبة المدينه، باب المدينه ڪراچي)

جهنم ۾ وڃڻ جو حڪم

منقول آهي تہ قيامت جي ڏينهن هڪ شخص کي الله عَزَّوَجَلَّ جي بارگاهہ ۾ بيهاريو ويندو، الله **تبارک و تعالى** ان کي جهنَّم ۾ وڃڻ جو حڪم فرمائيندو. اهو عرض ڪندو: **يا الله** عَزَّوَجَلَّ! مون کي ڇا جي ڪري جهنَّم ۾ موڪليو ٿو وڃي؟ ارشاد ٿيندو: نمازن کي انهن جو وقت ٽاري پڙهڻ ۽ منهنجي نالي جا ڪوڙا قسم کڻڻ جي ڪري .
(مڪاشفة القلوب ص 189 دارالڪتب العلمية بيروت)

ڪاري خچر جهڙا وڇون

منقول آهي، جهنَّم ۾ هڪ وادي آهي جنهنجو نالو "لملم" آهي، ان ۾ اٺ جي ڪنڌ جيان **ٿلها نانگ** آهن، هر نانگ جي ڊيگهہ هڪ مهيني ۾ جيترو سفر ڪجي ان جي برابر آهي. جڏهن اهو نانگ **بي نمازيءَ** کي ڏنگيندو تہ ان جو زهر ان جي جسم ۾ **ستر سالن** تائين جوش ڏيکاريندو رهندو، ۽ **جهنَّم** ۾ هڪ وادي آهي جنهن جو نالو "جَبُّ الْحُزْن" آهي ان ۾ **ڪاري خچر جهڙا وِڇون** آهن. ان جا ستر ڏنگ آهن ۽ هر ڏنگ ۾ زهر جي ٿيلهي آهي . اهو

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالىٰ عليه واله وسلم : جنهن مون تي سؤ ڀيرا درودِ پاڪ پڙهيو الله تعاليٰ ان تي سؤ رحمتون نازل فرمائيندو آهي .

وڇون جڏهن **بي نمازيءَ** کي ڏنگ هڻندو آهي ته ان جو زهر ان جي سڄي جسم ۾ ڦهلجي ويندو آهي ۽ ان جي زهر جي گرمي(يعني تڪليف) **هڪ هزار سالن** تائين رهندي آهي. ان ڪان پوءِ ان جي هڏين مان گوشت ڇڻندو آهي ۽ ان جي شرمگاهه مان پونءِ وهڻ لڳندي آهي ۽ سيئي جهنّمي ان تي لعنت موڪليندا آهن. (قرة العيون معه الروض الفائق ص 385، ڪوئٽه)

بي نمازيءَ جي صحبت کان بچو!

منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امامِ اهلسنّت، مولانا شاهه **امام احمد رضا خان** عليه رحمة الرحمٰن نماز ڇڏي ڏيڻ جي عذاب ۽ بي نمازيءَ جي صحبت ۾ ويهڻ جي منع ڪندي فتاويٰ رضويه جلد 9 صفحي 158 ، 159 تي فرمائن ٿا: **جنهن ڄاڻي واڻي هڪ وقت جي (نماز) ڇڏي ڏني هزارين سال جهنم ۾ رهڻ جو حقدار ٿيو**،جيسيتائين توبهه نه ڪري ۽ ان جي قضا نه ڪري وٺي، مسلمان جيڪڏهن ان جي زندگيءَ ۾ ان کي (يعني ان بي نمازيءَ کي) **بلڪل ڇڏي ڏين**، ان سان نه ڳالهائن، ان سان نه ويهن، ته ضرور اهو (بي نمازي) ان (بائيڪاٽ) جو سزا وار (يعني لائق) آهي. (بي نمازي جيئن ته ظالم آهي ان لاءِ ان جي صحبت کان بچڻ جي وڌيڪ تاڪيد ڪندي سيّدي اعليٰ حضرت قرآني آيت پيش ڪئي آهي جيئن ته لکن ٿا) **الله تعالى**

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : **توهان جتي بہ هجو مون تي درود شريف پڙهو توهان جو درود شريف مون تائين پهچندو آهي .**

فرمائي ٿو:

وَاِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ (پ۷ الانعام۶۸)

ترجمو كنزالايمان : ۽ جيڪڏهن ڪٿي توکي شيطان وسارائي تہ ياد اچڻ تي ظالمن سان گڏ نہ ويهہ .

قضا عمريءَ جو آسان طريقو

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! هميشہ جماعت سان نماز پڙهڻ جو اهتمام ڪريو، ڪڏهن بہ سُستي نہ فرمايو. جن جي ذمي **قضا نمازون** آهن اهي سچي توبهہ ڪري ادا ڪرڻ جي ترڪيب ڪن. ان سلسلي ۾ **ملفوظاتِ اعليٰ حضرت** حصي پهرين صفحي 70 کان 71 تان عرض ۽ ارشاد ملاحظہ فرمايو: حاضرين مان ڪنهن عرض ڪيو تہ حضور دنياوي مڪروهات (يعني پريشانين) اهڙو گهيريو آهي جو روزانو ارادو ڪريان ٿو اڄ قضا نمازون ادا ڪرڻ شروع ڪندس پر نہ ٿو ٿئي!ڇا هيئن ادا ڪريان جو اڳ ۾ سڀ فجر جون نمازون ادا ڪريان پوءِ ٻيپهريءَ جون، پوءِ ٻين وقتن جون، تہ ڪو حرج آهي؟ مون ڪي اهو بہ ياد ناهي تہ ڪيتريون نمازون قضا ٿيون آهن. اهڙي حالت ۾ ڇا ڪرڻ گهرجي؟ **ارشاد فرمايائون**: قضا نمازون جلد کان جلد ادا ڪرڻ لازمي

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم : جنهن مون تي ڏهه ڀيرا صبح ۽ ڏهه ڀيرا شام درودِ پاڪ پڙهيو ان کي قيامت جي ڏينهن منهنجي شفاعت ملندي .

آهي، خبر ناهي ڪهڙي وقت موت اچي وڃي، گهڻو مشڪل نه آهي هڪ ڏينهن جون ويهه رڪعتون ته هونديون آهن (يعني فجر جون ٻه رڪعتون فرض ۽ ٻيپهريءَ جون چار فرض ۽ ٽيپهريءَ جون چار فرض ۽ سانجهيءَ جون ٽي فرض ۽ سومهڻيءَ جون چار فرض ۽ ٽي وِتُر) انهن نمازن کي سج اڀرڻ ۽ لهڻ ۽ زوال جي وقتن کان علاوه (جو ان وقت سجدو حرام آهي) هر وقت ادا ڪري سگهي ٿو ۽ مرضي آهي جو اڳ ۾ فجر جون سڀ نمازون ادا ڪري، پوءِ ٻيپهري، پوءِ ٽيپهري، پوءِ سانجهي، پوءِ سومهڻيءَ جون يا سڀ نمازون گڏوگڏ ادا ڪندو وڃي ۽ انهن جو اهڙو حساب لڳائي جو اندازي ۾ باقي نه رهجي وڃن وڌيڪ ٿي وڃن ته حرج ناهي ۽ اهي سڀ طاقت مطابق هوريان هوريان جلدي ادا ڪري ڇڏي،سُستي نه ڪري. جيسيتائين فرض باقي ذمي رهيل آهي ته ڪو نفل قبول نه ڪيو ويندو. نيّت انهن نمازن جي هن ريت ڪئي وڃي مثال طور سؤ ڀيرا فجر جي نماز قضا آهي ته هر ڀيري هيئن چوي ته"سڀ کان پهريان جيڪا فجر مون کان قضا ٿي آهي" هر ڀيري ائين ئي چوي . يعني جڏهن هڪ ادا ٿئي ته باقين ۾ جيڪا سڀ کان اڳ ۾ آهي. اهڙيءَ ريت ٻيپهري وغيره هر نماز ۾ نيّت ڪري. جنهن تي گهڻيون نمازون **قضا** (يعني رهيل) هجن ان جي لاءِ آسانيءَ سان جلد ادا ڪرڻ جو هي طريقو به آهي ته خالي رڪعتون (يعني ٻيپهري، ٽيپهري

فرمانِ مصطفيٰ صلى الله تعالیٰ عليه وآله وسلم : مون تي درودِ پاڪ جي ڪثرت ڪريو بيشڪ هي توهان جي لاءِ طهارت آهي .

۽ سومهڻيءَ جي فرضن جون آخري ٻہ ۽ سانجهيءَ جي فرض جي ٽين رڪعت) ۾ **الحمد شريف** جي بدران ٽي ڀيرا **سبحٰن** الله چوي، جيڪڏهن هڪ ڀيرو بہ چوندو تہ فرض ادا ٿي ويندو ۽ پڻ رڪوع ۽ سجدن جي تسبيحن ۾ رُڳو هڪ هڪ ڀيرو **سبحٰن ربي العظيم** ۽ **سبحٰن ربي الاعلي** پڙهي وٺڻ ڪافي آهي. تَشَهُّد (يعني التحيات) ڪان پوءِ ٻنهي درود شريفن جي بدران **اللهم صل على سيدنا محمد و آله** . **وترن** ۾ دعاءِ قُنُوت جي بدران رب اغفرلي چوڻ ڪافي آهي. سج ايرڻ کان ويهہ منٽ پوءِ ۽ سج لهڻ کان ويهہ منٽ اڳ ۾ نماز ادا ڪري سگهي ٿو. ان ڪان اڳ يا ان ڪان پوءِ ناجائز آهي. اهڙو شخص جنهن جي ذمي نمازون رهيل آهن اهو لِڪي ڪري پڙهي جو گناهہ جو اعلان جائز ناهي. (يعني اهو ظاهر ڪرڻ گناهہ آهي تہ مون تي قضا نمازون آهن يا مان قضا نمازون پڙهي رهيو آهيان وغيره)

انهيءَ سلسلي ۾ (سيّدي اعليٰ حضرت وڏيڪ) ارشاد فرمايو: جيڪڏهن ڪنهن شخص جي ذمي **ٽيهہ** يا **چاليهہ** سال جون نمازون آهن واجب الادا، ان پنهنجي انهن سيني ضروري ڪمن ڪان علاوه جن ڪانسواءِ گذارو ناهي، ڪاروبار ڇڏي پڙهڻ شروع ڪيو ۽ پڪو ارادو ڪري ورتو تہ سڀ نمازون ادا ڪري (پوءِ) بس ڪندس ۽ فرض ڪريو انهيءَ حالت ۾ هڪ مهينو يا هڪ ڏينهن ڪان پوءِ ئي ان جو انتقال ٿي وڃي تہ الله تعالى پنهنجي رحمتِ ڪاملہ سان ان

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو اُن ڪتاب ۾ لکيل رهندو فرشتا ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا .

جون سڀ نمازون ادا ڪري ڇڏيندو. **قال الله تعاليٰ:** (يعني الله عزوجل فرمائي ٿو) :

وَمَن يَخۡرُجۡ مِنۢ بَيۡتِهِۦ مُهَاجِرًا إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ ثُمَّ يُدۡرِكۡهُ ٱلۡمَوۡتُ فَقَدۡ وَقَعَ أَجۡرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِۗ

ترجمو ڪنزالايمان: ۽ جيڪو پنهنجي گهران نڪتو الله ۽ سندس رسول جي طرف هجرت ڪندي پوءِ ان کي موت اچي ويو ته ان جو ثواب الله جي ذمي تي ويو .

(پ٥النساء١٠٠)

بے نمازی تیری شامت آئیگی قبر کی دیوار بس مل جائیگی
توڑ دیگی قبر تیری پسلیاں دونوں ہاتھوں کی ملیں جوں اُنگلیاں
عمر میں چُھوٹی ہے گر کوئی نماز جلد ادا کرلے تُو آ غفلت سے باز
کرلے توبہ رب کی رحمت ہے بڑی
قبر میں ورنہ سزا ہوگی کڑی

غافل درزي

هڪ اسلامي ڀاءَ جي بيان جو خلاصو آهي: مان جن ڏينهن ۾ پنجاب ۾ درزڪو ڪم ڪندو هيس، منهنجو ڪردار **معاذالله** عزوجل انتهائي خراب هيو،نماز جي بلڪل توفيق نه هئي، جهيڙو جهٽو تقريبًا روزمره جو معمول هيو، ڪوڙ،

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلم : جنهن ڪتاب ۾ مون تي درودِ پاڪ لکيو ته جيستائين منهنجو نالو اُن ڪتاب ۾ لکيل رهندو فرشتا ان جي لاءِ استغفار ڪندا رهندا .

غيبت،وعده خلافي،ڪاوڙ، گارگند، چوري، بدنگاهي، فلمون ڊراما ڏسڻ،گانا باجا ٻُڌڻ،رستي ويندڙ ڇوڪرين سان ڇيڙڇاڙ ڪرڻ،ماءُ پيءُ کي ستائڻ، مطلب ته اها ڪهڙي بُرائي هئي جيڪا مون ۾ نه هئي. منهنجي خراب عادتن مان تنگ اچي منهنجي گهروارن مون کي باب المدينه ڪراچي موڪليو.

مون باب المدينه (ڪراچي) جي هڪ ڪارخاني ۾ ملازمت اختيار ڪري ورتي، اتي ڇوڪريون به ڪم ڪنديون هيون، ان لاءِ منهنجون عادتون اجان وڌيڪ بگڙجي ويون. مان ايتريقدر بُرو انسان هيس جو ڪڏهن ته مون کي پنهنجو پاڻ کان نفرت به ايندي هئي. هڪ ڏينهن مون کي خبر پئي ته منهنجا ماروٽ دعوتِ اسلامي جي اداري، **جامعة المدينه** (گلستانِ جوهر ڪراچي) ۾ درسِ نظامي ڪري رهيا آهن. مان انهن سان ملڻ لاءِ پهتس ته اهي تمام وڏي محبت واري انداز سان مون سان مليا،انهن انفرادي ڪوشش ڪندي مون کي **دعوتِ اسلامي** جي **سنتن ڀريئي اجتماع** جي دعوت پيش ڪئي جيڪا مون قبول ڪري ورتي. جڏهن مان اجتماع ۾ حاضر ٿيس ته اتي مون کي ڪنهن مڪتبة المدينه جا ڇپيل رسالا **”ٻُڌو پوڄاري“**۽ **”ڪفن چور جا انڪشافات“** تحفي ۾ ڏنا.

مون گهر اچي جڏهن اهي پڙهيا ته پهريون ڀيرو احساس

فرمانِ مصطفيٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ واٰلہٖ وسلم : مون تي كثرت سان درودِ پاك پڙهو بيشڪ توهان جو مون تي درودِ پاك پڙهڻ توهان جي گناهن جي لاءِ مغفرت آهي .

ٿيو تہ مان پنهنجي زندگي برباد ڪري رهيو آهيان . مون ان وقت ئي گناهن ڪان **توبہ** ڪئي ۽ پنج وقت **جماعت سان نماز** پڙهڻ جي نيّت ڪري ورتي ۽ هر جمعرات پابنديءَ سان تبليغ قرآن و سنّت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ **دعوتِ اسلامي** جي عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه ۾ ٿيڻ واري **سنتن ڀريئي اجتماع** ۾ شرڪت ڪرڻ لڳس. سلسلهءِ عاليه قادريه رضويه ۾ داخل ٿي ڪري **غوثِ پاڪ** رضی اللہ تعالیٰ عنہ جو مُريد بڻجي ويس. **الحمدلله** عَزَّوَجَلَّ منهنجي زندگيءَ ۾ **مدني انقلاب** برپا ٿي ويو . ماروٺ جي انفرادي ڪوشش جي برڪت سان **مدني قافلي** ۾ سفر جي سعادت حاصل ٿي. **الحمدلله** عَزَّوَجَلَّ **عاشقانِ رسول** جي صحبت جي برڪت سان مان **دعوتِ اسلامي** جي **مدني ماحول** سان وابستہ ٿي ويس ۽ هي بيان ڏيڻ وقت جامعة المدينه ۾ **درسِ نظامي** (يعني عالم ڪورس) جي درجهءِ ثانيه (يعني ٽئين درجي) جو طالبِ علم آهيان. **الله تبارڪ وتعالى** منهنجي مدني تحريڪ **دعوتِ اسلامي** کي هميشہ بُري نظر ڪان محفوظ فرمائي جو ان جي برڪت سان مون جهڙو گندي ماحول ۾ رهڻ وارو شان ۽ شوقت سان علمِ دين حاصل ڪرڻ ۾ مشغول ٿي ويو.

صَلُّوا عَلَى الحَبِيب ! صَلَّى اللّٰه تَعَالىٰ عَلىٰ مُحَمَّد

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شاديءَ جي دعوت ۾ ثواب ڪمائڻ جو مدني نسخو

شادي ۾ جتي تمام گھڻو مال خرچ ڪيو ويندو آهي اتي طعام (يعني کاڌي) جي دعوت ۾ مردن ۽ عورتن ۾ هڪ هڪ "**مدني بستو**" (STALL) لڳائي پنهنجي طاقت آهر مختلف مدني رسالا ۽ پمفليٽ ۽ سنتن ڀرئي بيانن جون ڪيسيٽون وغيره مفت ورهائڻ جي ترڪيب فرمايو ۽ ڍير نيڪيون ڪمايو. اوهان صرف مڪتبة المدينہ کي آرڊر ڏئي ڇڏيو باقي ڪم ان شآءَالله عزوجل اسلامي ڀائر ۽ اسلامي ڀينرون پاڻ ئي سنڀاليندا. جزاكَ اللهُ خيراً.

نوٽ: ٽيجهي، چاليهي ۽ ٻارهين شريف جي نياز جي دعوت وغيره جي موقعن تي بہ **ايصال ثواب** جي لاءِ اهڙيءَ طرح ئي "لنگرِ رسائل" جا مدني بستا لڳايو. **ايصال ثواب** جي لاءِ پنهنجي مرحوم مٽن مائٽن جا نالا لکرائي **فيضان سنت**، نماز جا احڪام ۽ ٻيا وڏا ڪتاب، رسالا ۽ پمفليٽ وغيره ورهائڻ جا خواهشمند اسلامي ڀائر مڪتبة المدينہ سان رابطو فرمائن.

مڪتبة المدينہ جون مختلف شاخون

حيدرآباد: فيضان مدينہ آفندي ٽاؤن 0222-636626
نوابشاھ: چڪرا بازار 0244-362145
عطارآباد (جيڪب آباد) فيضان مدينہ 0722-651112
دادو: فيضان مدينہ مچي مارڪيٽ 0229-61154
سکر: فيضان مدينہ بيراج روڊ 071-5614452
ميرپورخاص: العطار ٽاؤن فيضان مدينہ 0233864179
فاروق نگر (لاڙڪاڻو) نزد عثمانيہ مسجد باقراڻي روڊ 074-4054191